

Svar på skriftligt spørgsmål om praktik- och arbetsplatser för unga och studerande under och efter coronakrisen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, översänt till den minister som saken gäller ett spørgsmål SS 406/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Joonas Könttä /cent:

Vilka åtgärder är regeringen beredd att vidta för att praktik- och arbetsplatser för unga, studerande och nytexaminerade ska säkerställas under coronakrisen och vid återuppbygandet av Finland?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Statsrådet gav i början av coronaepidemin den 16 mars 2020 en rekommendation till utbildningsanordnare och högskolor, enligt vilken utbildning och arbetspraktik samt yrkesprov inom yrkesutbildning som ordnas på en arbetsplats eller utanför en läroinrättning rekommenderas fortsätta om det är möjligt för arbetsplatsen och utbildningsanordnaren och arbetsgivaren bedömer att arbetsmiljön är trygg för den studerande. Om risken för coronasmitta är stor på arbetsplatsen, rekommenderas att utbildningen eller yrkesprovet på arbetsplatsen ordnas först då det inte finns någon risk längre. Inom social- och hälsovårdsbranschen är det viktigt att beakta att de studerandes arbetsinsats kan behövas om epidemin pågår under en längre tid och det uppstår personalbrist inom social- och hälsovården.

Coronaepidemin drabbar olika sektorer i olika omfattning och det här återspeglas även i utbildning och arbetspraktik. De svåraste branscherna avseende utbildning på arbetsplatsen och lärande av praktiska färdigheter är servicebranschen, teknik, handel, förvaltning och juridik samt hälsovårds- och välmåendebranschen. Avhopp från utbildningsavtal och läroavtal har blivit vanligare i dessa branscher enligt en enkät som Utvecklingsföreningen för yrkeskunnande rf som representerar utbildningsanordnarna av yrkesutbildning genomförde i mars–april bland utbildningsanordnarna. Även betydligt färre nya utbildnings- och läroavtal än normalt ingås. Däremot har ersätande studier för utbildningsavtalsutbildning eller läroavtalsutbildning huvudsakligen kunnat ordnas enligt AMKE rf:s enkät. Så framskrider studierna, fastän lärmiljön är en annan än den ursprungligen planerade.

Statsrådet rekommenderade att universitet, yrkeshögskolor, anordnare av yrkesutbildning, gymnasieutbildning och grundläggande utbildning organiserar sin undervisning och studiehandledning så att möjligheterna att avlägga examen tryggas särskilt för de elever och studerande som är

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 406/2020 rd

i slutskedet av studierna, såsom de som utexamineras denna vår, för att säkerställa övergången till fortsatta studier eller arbetslivet. Rekommendationen gällde även praktik inom studierna.

Yrkesskicklighet och kunnande inom yrkesutbildning visas genom praktiska arbetsuppgifter i genuina arbetssituationer och arbetsprocesser, dvs. yrkesprov. Enligt gällande bestämmelse ordnas yrkesprov på arbetsplatser i genuina arbetssituationer. På motiverade grunder kan yrkesprov ordnas även någon annanstans än på en arbetsplats. I stället för på arbetsplatser kan yrkesprov ordnas om möjligt även i yrkesutbildningsläroinrättningarnas egna lärmiljöer, till exempel på läroinrättningarnas jordbruk, i undervisningsskogar och på byggarbetsplatser, som kan jämföras med arbetsplatser och där yrkesproven kan ges i genuina arbetssituationer och arbetsprocesser. För att säkerställa smidigt anordnande av yrkesprov och utexaminering har regeringen under beredning en tillfällig ändring i lagen om yrkesutbildning vad gäller bestämmelserna om visande av yrkesskicklighet eller kunnande, det vill säga hur yrkesproven ska ordnas.

I alla yrkeshögskoleexamina och flera universitetsexamina ingår obligatorisk praktik, vars genomförande i hemlandet och utomlands delvis har hindrats på grund av undantagsförhållandena. Ändringar har blivit aktuella särskilt vad gäller praktik inom social- och hälsovårdsbranschen samt praktiken inom utbildningen av lärare i småbarnspedagogik, klasslärare och ämneslärare. Praktikperioder senareläggs delvis och har delvis kunnat ersättas med annan undervisning. Restriktionerna hävs så småningom vilket gör det lättare att genomföra praktikperioder.

Studierna kan ändå delvis bromsas upp. Studerandeorganisationerna De yrkesstuderandes förbund i Finland – SAKKI ry och Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry har i mars–april genomfört en responsenkät bland studerande inom yrkesutbildning. Enligt enkäten fördröjs studierna uppskattningsvis med cirka 1–3 månader för andra än de som ska utexamineras särskilt i branscher där det är problematiskt att ordna yrkesprov. I en jämförelse av samlade studiepoäng vid universitet och yrkeshögskolor under årets första tredjedel har upptäckts en liten nedgång i fråga om studiepoäng bland examensstuderande jämfört med året innan (YH 2019: 1 867 889, 2020: 1 822 450; UNI 2019: 1 543 680, 2020: 1 494 408) och en ökning av studiepoäng inom den öppna högskoleundervisningen (YH 2019: 70 521, 2020: 98 516; UNI 2019: 149 363, 2020: 150 700).

För att svara på arbetsmarknadsläget och eventuella fördröjningar i studierna har universiteten och yrkeshögskolorna ökat undervisningen sommartid och utbudet av öppen högskoleundervisning. Flera högskolor ger även arbetssökande och permitterade möjlighet att studera utan kostnad inom den öppna högskoleundervisningen.

Mängden undervisning och handledning som ges inom yrkesutbildningen har ökats i år för 80 miljoner euro som regeringen reserverat för det här ändamålet år 2020. Syftet med tillägget är att förbättra förutsättningarna för genomförande av hela studiedagar eller studieveckor och nyttja även utbildning på arbetsplatsen samt beakta tillräckligheten i särskilt undervisnings- och handledningsresurserna särskilt för de som slutfört den grundläggande utbildningen samt övriga utan examen eller tillräckliga grundkunskaper eller grundfärdigheter.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 406/2020 rd

Efter en vår med distansundervisning kommer det nästa höst och vinter att finnas ett ökat behov av bland annat stöd- och tilläggsundervisning, studiehandledning och mer omfattande elevvård. Utbildningen främjar även arbetsmarknadens återhämtning från coronaepidemin, så regeringen bedömer vid beredningen av tilläggsbudgeten hur tilläggsåtgärderna ska fördelas till utbildningen och kompetensutveckling. Regeringen bedömer behovet av tilläggsfinansiering även för tjänster för barn och unga, bland annat uppsökande ungdomsarbete.

Coronaepidemin har avsevärt påverkat även de ungas situation på arbetsmarknaden. Arbetslösheten bland unga under 25 år steg i mars med nästan 40 procent jämfört med året innan. En stor del av ökningen beror på permitteringar i februari och mars. Permitteringarna bland unga gällde särskilt servicesektorn. Regeringen delar oron för sysselsättningen bland unga och nyligen utexaminerade. Om nyutexaminerade inte kommer in på arbetsmarknaden, vet vi av erfarenhet att det snabbt blir svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Fastän ekonomin har begränsats till följd av coronapandemin finns det fortfarande branscher som erbjuder till exempel sommarjobb. Det är viktigt att vi i den här situationen kan svara på efterfrågan på arbetskraft till exempel för säsongarbete. Av denna orsak är det viktigt att bilda en aktuell lägesbild över de ungas möjligheter på arbetsmarknaden och de ungas välfärd. Möjligheterna till säsongarbete marknadsförs aktivt för unga såväl av TE-byråer som Navigatorn för unga.

Till följd av coronaepidemin bedöms behovet att utöka TE-tjänsterna för unga och Navigatorns tjänster. Navigatorn har redan driftsatt nya digitala servicekanaler för att nå nya målgrupper av unga, fastän kundantalet minskat totalt sett. Ungas sysselsättning stöds även av ett kommunalt försök som är under beredning, där målet är större genomslag genom att anpassa statens och kommunernas resurser, kunskande och tjänster. De kommuner som deltar i försöket ansvarar för anordnande och tillhandahållande av alla sysselsättningstjänster för unga under 30 år. Det kommunala försöket är i fortsättningen viktiga för att förbättra tjänsterna för unga. I det kommunala försöket ingår även ett tätare samarbete med utbildningstjänsterna gällande sysselsättningsfrågor. Det är viktigt att vi kombinerar och samlar resurser till effektivare helheter.

Helsingfors 5.6.2020

Undervisningsminister Li Andersson